

**KAYSERİ TİCARET ODASINCA ARALIK 2004 AYINDA DÜZENLENEN
"YENİ TÜRK LİRASI" KONULU SEMPOZYUMDA VAVEK YÖNETİM KURULU ÜYESİ
M. RIDVAN SELÇUK TARAFINDAN YAPILAN SUNUM**

M. Ridvan SELÇUK

(VAVEK YÖNETİM KURULU ÜYESİ – YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİR)

Kayseri Ticaret Odasının değerli yöneticileri ve üyeleri, değerli konuklar, değerli basın mensupları hepinize hoş geldiniz diyorum, saygılar sunuyorum.

Ben Ankara'da faaliyette bulunan bir derneğin Yönetim Kurulu Üyesiyim. Biraz bu Dernekten bahsetmek istiyorum, müsaadenizle. Bu Derneğin kısaltılmış adı VAVEK. Açılımı, Vatandaşın Vergisini Koruma Derneği. İlk bakışta biraz komik geliyor. Yani neyi koruyorsunuz gibisinden. Çağdaş toplumlarda en önemli husus, belki de demokrasilerin Magna Charta'dan sonra geldiği noktada en önemli husus, insanların ödedikleri vergilerin hesabını siyasi otoriteden sorabilmesi, takip edebilmesi. Maalesef ülkemizde bu konuda çok geriyiz. Yıllarca ödediğimiz vergiler, nasıl hortumlandı, bunu basın yayın organlarından hepiniz çok iyi bir şekilde biliyorsunuz. Bu kaynaklar, bizim ödediğimiz vergilerden oluşan bu kaynaklar bazı kişiler tarafından nasıl çalındı bunu çok iyi biliyorsunuz. Ancak sivil toplum örgütleri olarak bunların hesabını sormada, bunları takip etmede maalesef yeterince etkin çalışmıyoruz. Derneğimiz, işte bu amaçla kurulmuş, 150 civarında üyesi olan, ama etkin çalışmaya gayret sarf eden bir dernek. İlgilenen arkadaşlarımız varsa internette bir sitemiz var. VAVEK diye ararlarsa veya Vatandaşın Vergisini Koruma Derneği diye ararlarsa, tüzüğümüz, derneğimizin faaliyetleri hakkında bilgi alabilirler. Üye olmak isteyen arkadaşlar varsa yine internetteki form vasıtasıyla bizlere başvururlarsa memnuniyetle birlikte çalışmak isteriz. Kayseri Ticaret Odasına Derneğimizle ortaklaşa böyle bir etkinlik düzenlediği için ayrıca teşekkür ediyorum.

Şimdi aramızda genç arkadaşlarımız da var. Ben kendimi orta yaşta hissediyorum. Bizler kuruluşları gördük, hatta paraları da kuruşun daha altında olan parayı da görenler var. Ben de

hayal meyal hatırlıyorum. Ama genç nesil şöyle bir düşünürse kuruş nedir diye, herhalde çoğu bu konuda bir yorum yapamayacaktır.

Bizde paranın olması gereken şekliyle kullanılamaması ki, bunun asıl nedeni enflasyondur, birçok alışkanlıklarımızı değiştirdi. Nedir bu alışkanlıklarımızın değişmesi? Mesela bozuk para taşımıyoruz genelde dikkat ederseniz. Hepimiz bozuk paraları bir yere atarız. Çünkü bozuk paranın değeri yoktur. Onu üzerimizde taşımanın hiçbir anlamı yoktur. Veya bir yerde alışveriş yaparız, 25 bin lira eksiktir, kasiyer üstünü vermez ve hiç sesimizi çıkarmayız. Çünkü piyasada bozuk para yok dendiğinde bize çok doğal gelir. Bu durum bir ülkenin ulusal parasının içler acısı halinin en güzel örneğidir. Ülkeyi yönetenlerin ve halkın benim param iyi olsun, güzel olsun güçlü bir para olsun demeleriyle o ülkenin parası güçlü olmaz. Paranın gücünü belirleyen şey o ülkenin ekonomik verileridir. O ülkede uygulanan politikalarıdır. Maalesef yıllarca bu ülkeyi enflasyon canavarı diye adlandırılan bir canavar ezdi, insanları mahvetti. Ancak son yıllarda görüyoruz ki, istenirse, bazı tedbirler alınır ve uygulanırsa enflasyon denilen ekonomik olayı bertaraf etmek mümkün. Paraları enflasyon nedeni ile aşınan ülkeler bir zaman geliyor, eğer bazı ekonomik istikrar tedbirleri de gündeme getirebilirlerse paralarının değerlerini değiştirmek, paralarından sıfır atmak yoluna gidiyorlar. Türkiye’de de bu yönde bir karar alındı ki, bana göre son derece olumlu bir karar ve olumlu bir zamanda alındı. Enflasyonun tek haneli rakamlara düşme ihtimalinin belirdiği bir zamanda bu karar alındı ve inşallah önümüzdeki yılbaşından itibaren yeni TL’ye geçeceğiz. Şimdi yeni TL’ye geçişin nedenleri üzerinde genel bir değerlendirme yapıp gerekçelerine kısaca değinmek istiyorum.

Ülkemizde 1970’li yıllardan bu yana paralarımızdan kuruşlar gitti, bol sıfırlar geldi. Bugün 20 milyon TL gibi Dünya’da en büyük kupürü içeren bir paraya sahibiz. Maalesef bu konuda Dünya birincisiyiz. Buna maalesef diyorum, çünkü ben bürokraside uzun yıllar görev yaptım, yurtdışına çıkışlarım oldu. Hava alanlarında paramızla fotoğraf çektiren ve İngilizce’de bildiğim için birbirlerine işte anneme göndereceğim, milyoner olduğumu anlasın gibisinden dalga geçen turistler gördüm, çok üzüldüm. Çünkü Dünyanın hiçbir yerinde yirmi milyon rakamı ihtiva eden para yok, gelişmiş ülkelerde paralarda milyon rakamı yok. Bu açıdan inşallah önümüzdeki sene belki bizlerde milyoner olmaktan vazgeçmiş olacağız. Ama bana

göre güzel bir vazgeçme olacak. En azından paramızın değeri Dünyadaki diğer paraların değerleriyle yakın bir seviyeye gelecek.

Enflasyon ve bunun sonucunda paranın bol sıfırlı hale gelmesi nelere neden oluyor? Bunun birçok ekonomik ve sosyal maliyetleri var. Bir kere o ülkenin insanı parasına olan güvenini yitiriyor. Uluslararası platformda da para itibar kaybediyor. Bunu günlük hayatta hepimiz yaşıyoruz. Dilenciye 100 bin lira verdiğinizde dönüp bakmıyor bile. Bu ulusal paranın itibar kaybetmesidir. Yani verilen paranın amacına uygun olarak kabul edilmemesi bile o paranın itibar kaybettiğini göstermektedir. Yine fiyatlara karşı bir duyarsızlık yaratıyor, paranın bol sıfırlı hale gelmesi. Örneğin etikete yazıyorlar 3.990.000 TL diye. Zaten 10 bin lira yok. 4 milyon lira ödüyorsunuz, üstünü istemiyorsunuz. Neden? Çok küçük bir değer de olsa 10 bin lira bir değer. Ama bunu kimse önemsemiyor. Demin örneğini verdim, kasiyer bozuk para üstü yok dediğinde 25 bin, hatta 50 bin TL'yi, zaman zaman 100 bin TL 'yi vermediğinde önemsemiyoruz. Bunun nedeni bu paraların bizim için önemsiz olması. Yarın kuruşa geçince göreceksiniz, herkes bir kuruşu almak isteyecek. Neden almak isteyecek, çünkü, bir kuruş kıymet kazanmış olacak. Ama şimdi 25 bin TL'nin hiçbir değeri yok. Bir kuruşun karşılığı da, biliyorsunuz 10 bin TL, ama kuruş sisteminde mantalite onun istenmesini gündeme getirecek.

Yine parada bol sıfırların olması, içimizde muhasebe mesleğinden gelen arkadaşlarımız da var, onlar bilirler, zaman ve emek kaybına neden oluyor. Defterlerin tutulması, bilançoların hazırlanması ve benzeri işlerde. Şöyle düşünün; iki sıfırlı bir rakamı yazmakla altı sıfırlı bir rakamı yazmanın, sekiz sıfırlı rakamı yazmanın arasında geçen süre farkını hesaplayın. O süreyi yazılan bütün rakamların sayıyla çarpın, ne kadar bir zaman ve emek kaybı olduğunu çok basit bir şekilde düşünebilirsiniz. Bol sıfırlar uluslararası para hareketlerinde de bir sıkıntı yaratıyor. Swift denilen bir uluslararası para transfer mekanizması var. Yedi bin küsur üyesi var Dünyada, maalesef 14 haneye kadar müsaade ediliyor. Yani 14 haneden büyük bir rakam transfer ederseniz, para transferini gerçekleştirilemiyor.

Bol sıfırlı paralar, günlük hayatta bahsettiğim gibi muhasebede, istatistik kayıtlarında, vezne işlemlerinde, fiyat etiketlerinde, benzin pompasından taksi metreya kadar her yerde sorun yaratıyor. Bunu günlük hayatta zaten hepimiz yaşıyoruz. TL'den sıfır atıldığı takdirde ne

olacaktır, bahsettiğim sorunlar büyük ölçüde aşılabacaktır. Bunu gelecek sene inşallah hepimiz birlikte göreceğiz. Toplum olarak paramıza olan güvenimiz artacaktır. Paraya olan güvensizliğin bir ekonomik ve olumsuz sonucu da şudur; paraya güvenmediğiniz takdirde tasarruflarınızı ulusal para cinsinden yapmaktan kaçınırsınız. Bunu da içimizde herkes aşağı yukarı yaşıyordu. Memurlar özellikle çok iyi bilirler. Ay başında maaşlar alınırdı, Dolara çevrilirdi. İhtiyaç oldukça dolar bozdurulurdu. İnsanlar Türk Lirası tutmak istemezdi. Son zamanlarda alınan tedbirlerle birazda olsa TL cinsinden tasarruf yapılsa bile paradan sıfır atıldığında bunu psikolojik bir etkisi olacaktır. TL cinsinden tasarrufları olumlu yönde etkilemesi açısından.

Ülkemizde ekonomik istikrar tedbirleri uygulanıyor. Enflasyonun gelecek sene %8 civarında olması hedefleniyor. Yani tek haneli bir rakama indirilmesi hedefleniyor. Enflasyonun düşürülmesinde paradan sıfır atılmasının psikolojik ve teknik bazı katkıları da olacaktır. Çünkü insanlardaki enflasyon beklentilerini törpüleyecektir. İnsanlarda enflasyon beklentisinin törpülenmesi, insanların enflasyonun düşeceğine olan inançlarının artması enflasyonun azalmasına etki yapacaktır. Artı birde şimdi milyonlara alıştık, çok rahat harcıyoruz. Yarın binlere, liralara, kuruşlara düştüğümüzde belki bu birazda tasarruf eğilimini arttıracaktır. Para harcarken tereddüt edilecektir. Öyle bir psikolojik etkisi de olacaktır. Yine fiyatlar hep geçmişe yönelik endeksleme yapılarak hesaplanıyor. Bu beklentileri kıracaktır. Teknik bazı faydaları da var. Şu anda bizim en büyük para kupürümüz 20 milyon lira. Merkez Bankasınca yeni lira uygulamasında 50 ve 100 yeni liralık banknotlar çıkarılması düşünülüyor. Bunun anlamı da şudur;100 yeni TL' sı bugünkü değerle 100 milyon Liraya tekabül edecektir. Yani şu anda piyasada tedavülde bulunan en büyük para birimi olan 20 milyon Liranın yerine 100 milyon Liranın tedavül ettiğini düşünün. Bu bankalar arası işlemlerde bir kolaylık sağlayacaktır. Tedavüle çıkan para miktarında azalmaya neden olacaktır. Teknik yönden Merkez Bankasına ve bankalara bir rahatlama sağlayacak, para üretim maliyetini düşürecektir. Yine YTL' sına geçişle birlikte 500 bin liralık ve 1 milyon liralık banknotlar kısmen madeni paraya dönüşeceğinden banknot kullanımı azalacaktır. Çünkü şu anda piyasada 500 bin ve 1 milyon liralık madeni paramız yok. 500 bin ve 1 milyon liralık madeni para kullanımı banknot kalitesini de iyileştirilecektir. YTL, kayıt ve işlemlerde sadelik basitlik sağlayacaktır. Zaman tasarrufu sağlayacaktır. Yine uluslar arası platformda ülkemizin, ulusal paramızın itibar kazanmasına neden olacaktır.

YTL'sıyla ilgili olarak uygulamaya konulan bir Kanun var. 5083 sayılı Kanun. Bu Kanun 31 Ocak 2004 tarih ve 25363 sayılı Resmi Gazete'de yayınlandı. Bu Kanunda yer alan hususları kısaca belirtmek istiyorum. Kanuna göre 1 Ocak 2005'den itibaren Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni para birimi Yeni Türk Lirası olacaktır. Şimdi burada şunu belirtmekte fayda var. Biz bu paradan sıfır atma operasyonunu yapan ilk ülke değiliz. Bu güne kadar 49 ülke paradan sıfır atma operasyonu yapmış. Bunlardan bazıları birkaç kere yapmışlar. Biz 50 nci ülke olacağız. Burada iki tane yöntem var. Ülkenizin parasının ismini değiştirebiliyorsunuz. Yani örneğin Lira yerine başka bir isimde bir para bulabilirdik. Ancak Lira Cumhuriyetle beraber Türkiye'de kullanılan yerleşmiş bir para ismi. Dünya piyasalarında Türkiye ile özdeşleşmiş. "Yeni" kelimesi kullanmak suretiyle bu operasyonu gerçekleştirmek mümkün olduğu için bu yöntem kabul edildi. Bu çerçevede 1 Ocak'tan itibaren tedavüle çıkacak altı sıfır atılmış paraların ismi "Yeni Türk Lirası" olacak ama bu ilelebet devam etmeyecek. Yeni Türk Lirası ismi 2005 yılı sonuna kadar devam edecek, hem yeni Türk Lirası hem de mevcut Lirayla olan banknotlar ve madeni paralar ikisi bir arada piyasada bulunacak. Yani alışverişlerinizde 1 milyon liralık banknot da alacaksınız, 1 yeni liralık banknot da alacaksınız. Onun mahsurlarına birazdan değineceğim. 2005 yılı sonunda eski liralara tedavülden kaldırılacak. Eski liralara tedavülden kaldırılmasının anlamı şu. 01/01/2006 tarihinden itibaren artık piyasada alışverişlerde kullanamayacağız. Bu nasıl olacak, bankalara eski para verdiğimizde bunu Merkez bankası ayarlamaya çalışacak. Zaman içinde yıl sonuna, 2005 yılı sonuna doğru piyasadaki eski paraları çekmeye başlayacak. Yeni paraları daha fazla vermeye başlayacak ve piyasadaki eski para miktarını azaltmaya çalışacak. Ama buna rağmen insanların elinde eski paralardan kalacak muhakkak. Merkez Bankası Kanununa göre 1 Ocak 2006 tarihinden sonra 10 yıl boyunca bu paralar Merkez Bankasında Yeni Türk Lirasıyla değiştirilebilecek veya Ziraat Bankası şubelerinde Yeni Türk Lirasıyla değiştirilecek. Dolayısıyla cebimizde kalan paraların hükümsüz hale gelmesi söz konusu değil. 10 yıl içinde bunları değiştirmek mümkün. Yine 2006 yılından sonra Bakanlar Kurulu'nun bu konuda bir yetkisi var. Paranın ismini tekrar TL'ye çevirme konusunda. Büyük bir ihtimalle 2006 yılının başında hemen Türk Lirasına geri çevirecektir. Çünkü eski lira uygulamadan kalkmış olacağı için yine eski sistem gibi, paramız Türk Lirası ismiyle adlandırılacak.

Türk Lirası YTL' ye dönüştürülürken 1 milyon Lira eşittir 1 Yeni Türk Lirası değişim oranı esasa alınarak yapılacak. Bu Kanun uygulaması açısından önemli bir husus. 1 Ocak 2005 ile 31 Aralık 2005 döneminde para olarak Yeni Türk Lirası ve eski Türk Lirası ile birlikte tedavül ederken hesaben yapılacak işlemler yeni Türk Lirası üzerinden yapılacak. Yani, örneğin bir mahkeme 2005 senesinde parasal bir sonuca vardı ve karar verdi. Artık Yeni Türk Lirası üzerinden karar verecek. Eski Türk Lirası hesaben işlemlerde kullanılmayacak. Onların detaylarına ben ve arkadaşım birazdan değineceğiz.

Dünyada olduğu gibi Liranın da alt biriminin olması lazım. Liranın alt birimi yine eskiden olduğu gibi kuruş olacak. 1 Lira 100 kuruş olarak değerlendirilmiş vaziyette. Birazdan hangi birimlerinde para basılacak onlardan da bahsedeceğim. Şimdi iki para kullandığınız zaman tabi şöyle bir şey ortaya çıkıyor. Birçok işlemin, geçmişten gelen işlemin 2005 yılından itibaren yeni Lira üzerinden değerlendirilmesi gerekecek. Kira kontratı v.s. her türlü işlem. Birçok kanunda şu anda kullanmakta olduğumuz Türk Lirasına atıflar var. Kanun bunu da düşünmüş. Kanunda "1 Ocak 2005 tarihinden itibaren bütün kanunlarda eski Türk Lirasına yapılan atıflar değişim oranı esas alınmak suretiyle yeni Türk Lirasına yapılmış sayılır." demek suretiyle hukuki boşluk önlenmiş oluyor. Yani bir kanun değişikliği ile bütün kanunları tarayıp mevcut parasal değerleri Yeni Türk Lirasına çevirmek yerine tek bir maddeyle bu husus düzenlenmiş bulunuyor. Yine Kanunda 2005 senesinde yapılacak her türlü hukuki muamelede eski Lirayla yeni TL arasında bir değişimi gerektiren hukuki muamele yapıldığında veya bir işlem yapıldığında bu tür işlemlerin her türlü vergi, resim, harçtan muaf olduğu öngörülüyor. Aksi takdirde örneğin eski bir sözleşmeyi yeni TL'ye göre düzenlemek istiyorsunuz. Tabi notere gittiğinizde bir harç olayıyla karşılaşacaksınız. Bu tür şeylerin olmaması için 2005 yılı son güne kadar yapılacak her türlü parasal değişiklikleri içeren sözleşmeler, sadece eski TL'yi yeni TL'ye çevirecek şekilde yapılan sözleşmeler- esasa ilişkin değil, her türlü vergi , resim, harçtan muaf olacak. Yine esnaflarımız açısından önemli bir husus, 1 Ocak 2005'den yıl sonuna kadar, 31/12/2005'e kadar etiketlerde hem eski hem de yeni TL üzerinden olan değerlerin gösterilmesi mecburiyeti getirilmiştir. Bu mecburiyete uyulmadığı takdirde cezasının ne olacağı konusunda Kanunda bir boşluk var. Sanırım bu konuda tüketicilerle ilgili mevzuatta yer alan cezalar uygulanacak. Yine Sanayi Bakanlığı bu konuda tebliğ yayımladı. Örneğin şöyle bir etiket var elimde. Ürünün cinsi normal ekmek diyor, 300 gram. Birim fiyat 1,33 YTL/kg. Birim fiyatı yine eski değerden 1.333.000 TL/kg.

Satış fiyatı 40 yeni kuruş, eski değerden de 400.000 TL. Bu Ankara'daki ekmek fiyatı. Bu mecburiyet var, buna dikkat etmek gerekiyor.

Yine dikkat edilmesi gereken bir husus, para basımıyla ilgili. Kalpazanlık ayrı bir olay. Yani piyasaya sahte para basıp sürmek, onun cezası Türk Ceza Kanunu'nda var. Ama hepimizin yapabileceği, öyle renkli fotokopi makinesiyle falan. Ben çok gördüm, renkli fotokopi makinesinde para kopyalayıp birbirlerine şaka yapanlar var. Yani paranın gerçek ebatlarda fotokopisini çekip iki tarafını birbirine yapıştırarak arkadaşlarını kandırıyorlar, gerçek paraymış gibi. Yeni Kanunda buna ilişkin de ceza geliyor. Merkez Bankası bununla ilgili esasları belirleyecek. Örneğin Resmi Gazete'de diyecek ki, paranın ebadını 1/5 oranında küçülterek bastırabilirsin. Sahte para basmayı saymıyorum, onun dışında Merkez Bankasının gösterdiği koşullar dışında paranın bu şekilde fotokopisinin çekilmesi, bir şekilde bastırılması yani kullanılması halinde de ağır cezalar geliyor. Bu konuda bir boşluk var. Onu Merkez Bankası dolduruyor. Koşullarını belirleyip Resmi Gazetede ilan edecek. Bu şartlara uymayanlar hakkında da 1,5 milyar TL'nden 5 milyar TL'na kadar ağır para cezasına hükmolunacak.

Kanunun uygulanmasında asıl sorumlu kuruluşlar Merkez Bankası ve Hazine Müsteşarlığı. İlgili kuruluşlar olaraktan, belki içimizde meslek sahibi olanlar, esnaf sanatkar olanlar varsa Sanayi Bakanlığı'nın, Maliye Bakanlığı'nın, Sermaye Piyasası Kurulu'nun, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun bu konuda yayımlayacağı talimatları, tebliğleri izlemeleri lazım. Birazdan size bir web adresi vereceğim. Yeni Lira ile ilgili kurumların bütün yaptıkları işlemler, duyurmak istedikleri tebliğler orada toplanıyor. Tek bir internet sitesinde yayınlanıyor. Resmi Gazete'ye bir şekilde ulaşılabilir ve o web sitesi zaman zaman taranırsa, meslek mensupları içinde söylüyorum, oradan yapılması gereken işlemler konusunda gerekli bilgileri takip etmek mümkün olabilir.

Sıfır atılması operasyonu iki aşamada olacak. Birinci aşamada 2005 yılında iki para birlikte tedavül edecek, yıl sonunda eski TL banknotlar dolaşımdan kaldırılacak. Bunlar da 1 Ocak 2006'dan itibaren 10 yıl sonra zaman aşımına uğrayacak. İkinci aşamada 2006 yılından itibaren Yeni Türk Lirasının ismini Bakanlar Kurulu Türk Lirasına dönüştürecek. Yeni Türk Lirası tekrar TL olarak piyasada tedavüle devam edecek.

Banknot ve madeni paraların değerleri ne olacak. Banknotlar yani kağıt paralar, 1 Liralık banknot olacak, 5 Liralık olacak, 10 Liralık olacak, 20 Liralık olacak, 50 Liralık ve 100 Liralık olacak. Yani burada şunu görüyoruz. şu anda tedavül eden en büyük paramız 20 milyon Lira. 100 Yeni Türk Lirası olduğunda bunun bugün ki değeri 100 milyon Lira. Dünyadaki para kuprlerine baktığımızda bizim 100 milyon liraya tekabül edecek 100 YTL'mız Dünyada tedavülde bulunan paraların en büyük kuprllerine aşağı yukarı yakın. Yani Dünya standartlarında olması gereken yerde, ne yukarıda ne aşağıda.

Madeni paralarımıza gelince; en kk madeni para 1 kuruş olacak. 5 kuruş, 10 kuruş, 25 kuruş ve 50 kuruş olacak. Birde 1 Liranın bir özelliği var, hem kağıt para olarak hem de madeni para olarak tedavül edecek.

şimdi Merkez Bankası YTL' ye ilk geçişte alışkanlıklardan dolayı renkleri eski paraların renklerine paralel bir şekilde yapacak. En büyük kupür şu anda 20 milyon yeşil sanırım. 20 YTL'nı da yeşil yapacak ki insanların aklında kalsın. Onların ebatlarına uygun bir şekilde yapacak. Görme zrller için bazı şeyler düşünülüyor. Ancak daha kesinleşmiş değil. YTL ile ilgili internet sitesinde düşünce aşamasında olduğu belirtiliyor. Hatta ben biliyorum görme zrllerin dernekleriyle toplantılar yapıyorlar. Ebatlarda istenilen, en kk kupürlü banknotun en kk ebatta olması ve ebatların kupre bağlı olarak büyümesi. Ancak şu anda bunu tam istenilen şekilde yapamıyorlar. Belki birkaç yıl içinde yapılabilecek. Görme zrllerin banknotlardaki kabartmalardan anlayabilmesi için sanırım bazı özellikler de düşünüyorlar.

Merkez Bankası en büyük kupürlü para olarak 100 YTL'nı belirledi. Biraz önce de belirttim, bu kupürlü paranın bankalardaki işlemlerde, nakil işlemlerinde yeterli kolaylığı sağlayacağı düşünülüyor. 200 ve 500 Liralık YTL kupürlerinin piyasadaki nakit ihtiyacı açısından şu andaki alışveriş sisteminde gerekli olmadığı düşünülüyor. Birde çok büyük kupürlü para kullandığınız zaman sahteciliği, sahtekarlığı teşvik ediyorsunuz. Yani bugünkü değerle söylüyorum, 100 milyon liralık banknot basmakla 500 milyon liralık banknot basmak gibi bir şey. Dolayısıyla 100 YTL yerine 500 YTL'nı piyasaya srerseniz büyük bir rakam oluyor. Dünyada, özellikle dikkat ederseniz ABD'de ekonomisinin gücüne göre parasının değeri düşüktür. En büyük kupürlü para 100 Dolar'dır. İnsanlar bunu merak eder. Amerika'da niye 100 Dolar'dan daha

büyük para yok diye. Para aklama operasyonlarında büyük kupürlü paralar çok büyük kolaylıklar sağlıyor. Onun için birçok ülkede para aklamanın engellenmesi küçük kupürlü paralar kullanılıyor. Bizde de kara para aklama faaliyetlerinde bulunanların işlerini kolaylaştırmamak için 100 YTL yeterli. Yine bizim AB ile olan ilişkilerimiz açısından Euro bölgesinde 100 Euro'yla 100 YTL aşağı yukarı koordinasyon sağlıyor. Bir de büyük kupürlü para bastığınızda bunun düşük gelir grupları üzerinde psikolojik etkisi var. Şöyle diyelim; 500 YTL'lik banknot bastınız. Maaşı asgari ücret olan birisini düşünün. Maaşını alırken bir tane bile 500 YTL'lik banknot alamaz. Yani en büyük banknotu cebinde görme şansı hiç yok. Psikolojik olarak ezilir o insan. Bunu engellemek için de 100 YTL'dan büyük kupürlü banknot düşünülüyor. Yine enflasyona paralel olarak, enflasyonun tek haneli rakamlara düşürülmesi halinde 100 YTL'lik banknotun yeterli olduğu, daha büyük kupürlü banknota ihtiyaç olmayacağı düşünülüyor.

Kısaca Dünya'daki uygulamalardan da bahsedeyim. Dünyada 49 ülke parasından sıfır atmış. Yani biz bu konuda ne ilkiz, ne de son olacağız. Bu ülkelerin örnekleri liste halinde var. Burada 1. sütunda dikkat ederseniz paradan kaç kez sıfır atıldığı konusunda parantez içinde rakamlar var. Bazı ülkelerde bir kere sıfır atmak yetmiyor. Bir kere atıyorlar, ondan sonra ikinci kez atıyorlar, hatta üçüncü kere atıyorlar. Örneğin bakın Arjantin dört kez sıfır atmış. Bu tablolar şu açıdan önemli. Bir ülke parasından ne kadar çok sıfır atıyorsa ve de çok defa sıfır atıyorsa o ülkenin ekonomik durumu kötü demektir. Arjantin'i biliyorsunuz işte, Arjantin'de yaşananları da biliyorsunuz. Bu listede ismini bildiğimiz gelişmiş ülkeler de var. Almanya da var, ama parasından sıfır attığı tarihlere bakın. Bir tanesi 1923, ondan sonra ki 1948. 1948'deki atmanın nedenini de tahmin edebiliyorsunuz. Savaştan çıkmış yeni bir sistem kuruluyor. O sistemi oturabilmek için. Gelişmiş ülke örneklerine baktığımızda çok az sayıda gelişmiş ülkeyi görüyoruz. Fransa mesela 1960'da atmış. Brezilya 6 kez atmış. İsrail 4 kez atmış. İsrail para operasyonlarında başarısız ülkelerden birisi. Avrupa birliğine yeni giren ülkeler var. Bunlar da paralarından sıfır atmışlar. Onların büyük bir çoğunluğunun paralarından sıfır atmasının nedeni Avrupa Birliğine girişte Euro ile olan ilişkileri düzenleyebilmek için. Bu kısımları geçiyorum. Diğer ülkelerde para atma operasyonlarının sonuçları ne olmuş? Bir kere şu görülüyor. Her ülkede ulusal paradan sıfır atma tamamen enflasyon sonucu oluşan şartların getirdiği bir olay. Enflasyon ülke paralarının değerlerinin aşınmasına neden oluyor. Eğer bir istikrar programınız yoksa, enflasyonu düşürmek için bir

çabanız, gayretiniz yoksa ben paramdan sıfır atıyorum dediğiniz takdirde hiçbir faydası yok. 3 sene sonra yine paranız değer kaybedecek. Yani genelde ülke uygulamalarında görülen şey, istikrar programlarıyla birlikte gündeme gelmiş ve istikrar programlarının başarılı olduğu ülkelerde paradan sıfır atma operasyonları da başarılı olmuş. Yine bütün ülkelerde uygulamalarda görülen bir sonuçta, paradan sıfır atmanın yuvarlama etkisi denilen bir etkisi var. İlk aylarda bir enflasyonist etkiye neden oluyor. Örneğin bizde en küçük paramız bir kuruş olacak. 0,5 kuruşu, yani yarım kuruşu geçen fiyat varsa bu bir kuruşa tamamlanacak. Yarım kuruşun altındaysa dikkate alınmayacak. Bu ne getirecek? Piyasada bazı şeylerin fiyatları olması gerekenden azda olsa ufakta olsa bir şekilde yüksek olacak. Artı bunu biz geçmişte Katma Değer Vergisi uygulamalarında da yaşamıştık. Maliye Bakanlığı'ndaki görevlerim sırasında katma değer vergisi bölümüne de bakmıştım. Örneğin katma değer vergisine temel gıda maddesi olarak %1 vergi kondu. Ancak bir baktık piyasaya yansımaları %1'den fazla oldu. Neden %1'den fazla oldu? Fiyat alırken birçok yerde fırıncılar işte %1'lik vergiyi gerekçe tutarak, enflasyonu gerekçe tutarak %5'lik fiyat artışı aldılar. Veya %1'lik artış piyasada kullanılan para birimine uymuyordu, denk getirebilmek için o anda kullanılan para birimiyle alış veriş sağlayabilmek için %5'lik artış oldu. Yani paradan sıfır atılmasının ilk aylarda bir miktar enflasyonda artışa neden olduğu söz konusu ülkelerde görülmüş. Ülkemizde de 2005 yılında YTL'ye geçilmesi ile birlikte fiyatlarda çok cüzi bir artış olacağı hesaplanıyor. Biliyorsunuz 12 AB ülkesi Euro'ya geçti. Onlarda binde iki civarında bir artış meydana getirmiş. Bizde de binde bir, binde iki civarında bir artışa neden olacağı, ancak birkaç ay sonra bunun etkisinin geçeceği ve artık ondan sonra fiyat artışlarını etkilemeyeceği, yani enflasyona katkısının olmayacağı düşünülüyor.

Yine bir beklenti var insanlarda. Paradan sıfır atıldığında, YTL'ye geçildiğinde döviz üzerinde ne gibi etkisi olacak, faiz üzerinde ne gibi etkisi olacak, diye. Ekonomi bilimine göre döviz ve faizleri belirleyen unsur dövize ve paraya olan arz ve taleptir. Dolayısıyla arz ve talebin değişmesiyle ilgili hiçbir şey olmadığı için paradan sıfır atılmasının döviz ve faiz üzerinde herhangi olumlu veya olumsuz etkisinin olması söz konusu değildir. Yani bazı insanlarda şöyle bir endişe var. Paramızı yıl başından önce dövize dönüştürsek temin bekleysek, diye. Ekonomi bilimi açısından bunun hiçbir mantıklı açıklaması, değeri bulunmamaktadır. Öyle bir şey beklenmiyor.

Şimdi biraz önce bahsetmiştim. YTL ile ilgili merak ettiğiniz hususları internetten www.ytl.gen.tr adresinden sürekli izleme şansınız var. Burada YTL ile ilgili yapılacak uygulamalar, talimatlar, tebliğler vs. yayınlanıyor. Geçtiğimiz günlerde yazar kasaların YTL'sına uyumuyla ilgili olarak 60 seri nolu Tebliğ yayımlandı. Mehmet bey biraz sonra bilgi verecek. Burada kasalara teknik müdahale yapılmadan kasaların adaptasyonu mümkünse yıl sonuna kadar YTL'ye göre adaptasyonlarının yapılması isteniyor. Hatırladığım kadarıyla eğer bir teknik müdahale gerekiyorsa üretici firma veya teknik servisler tarafından gerekli müdahalenin yapılabilmesi için de 2005 yılı Mart ayı sonuna kadar bir süre veriliyor. Yine Maliye Bakanlığı'nın muhasebe kayıtlarının tutulması, faturaların düzenlenmesi vb. işlemlerle ilgili bir Tebliğ çalışması var. Bu Tebliğin 31 Ekim 2004 tarihine kadar yayımlanması konusunda bir düşünce var. Tebliğ taslağı hazırlanmış vaziyette. Mehmet Bey bu konuda da size bilgi verecek. Tabi işletmelerin yapması gereken şeyler de var. Kasiyerlerini yıl sonuna kadar bu konuda eğitmeleri gerekiyor. 2005'de fiyat etiketlerinin TL ve YTL cinsinden düzenlenmesi mecburi olacak. Bununla ilgili hazırlıkların yıl sonuna kadar tamamlanıp yıl başında uygulamaya konulması gerekiyor.

Şimdi çek ve senet işlemlerinde dikkat edilmesi gereken birkaç husus var. Onu belirtmek istiyorum. Şunu bir kere temel kavram olarak dikkate alalım. 1 Ocak 2005'ten itibaren YTL hukuken geçerli para olacak. Eski Türk Lirası yani şu anda kullandığımız paranın tedavülde bulunması geçici bir çözüm olarak düşünülmüş. Dolayısıyla 1 Ocak'tan itibaren yapacağımız işlemlerimizi YTL üzerinden yapmamız gerektiği şeklinde düşünelim. Çeklerle ilgili tablom var. Bir sonraki bölümde. Şimdi biliyorsunuz bizim hukuk sistemimizde vadeli çek diye bir müessese yok. Ama uygulamada var. Şimdi eğer bir çek 1 Ocak 2005'ten önce TL cinsinden keşide edilmişse ve yine bankaya 1 Ocak 2005'ten önce ibraz edildiği takdirde mevcut uygulama olacak. Zaten onda bir tereddüt yok. Ancak YTL cinsinden düzenlenip ibraz edildiği takdirde kabul edilmeyecektir. Çünkü YTL 1 Ocak 2005'te yürürlüğe girecek. Yani bugün birisi bir çeki YTL cinsinden düzenlese ve alan kişi de bankaya gitse bankanın bunu kabul etmesi mümkün değil. Çünkü hukuken geçerli bir çek değil. Eğer 1 Ocak 2005'ten önce TL cinsinden düzenlenen bir çek 2005'de ibraz edildiği takdirde bu çek değişim oranı dikkate alınarak YTL olarak ödenecek. Banka bunu alacak, örneğin 100 milyon Liralık bir çek 100 YTL üzerinden işlem görecektir ve 100 YTL ödeyecek. Tablo'da birinci sırada sorun yok. İkincide sorun yok. Üçüncüsü TL cinsinden düzenlenmiş. 2005'den sonra ibraz edilmiş. Onda da sorun yok.

Dönüşüm oranına göre 1 milyon lira eşittir 1 YTL üzerinden işlem yapılacak. Dördüncüsü YTL üzerinden 1 Ocak 2005'den önce düzenlenmiş, 2005'ten sonra ibraz edilmiş. Çekin ibraz süresi 1.1.2005 tarihinden sonrası ise YTL olarak ödenebilecek. Keşide tarihi 1 Ocak 2005'den sonra olan TL cinsinden bir çek 2005'den önce ibraz edilirse bedeli ödenir, YTL cinsinden ise ödenmez. Çünkü geçerli olmayan bir para cinsinden düzenlenmiştir. Keşide tarihi 1 Ocak 2005 tarihinden sonra olan TL ve YTL cinsinden çekler 2005 yılında her halükarda ödenecektir. Ancak TL cinsinden olan çekler değişim oranı dikkate alınarak YTL olarak ödenecektir.

Yine sözleşmeler ve taahhütnameler Kanunun öngördüğü değişim oranında YTL'na dönüştürüldükleri takdirde bunlar hukuken kabul ediliyor ve mevcut TL'ye göre yapılmış işlemler geçerliliğini koruyor.

Türk Ticaret Kanunu'nda kısa birkaç düzenleme için kanun taslağı var. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanmış. Bu Kanunla hisse senetlerinin 500 TL olan itibari değerleri 1 Ocak'tan itibaren bir yeni kuruşa dönüştürülüyor ve Bakanlar Kurulu'na bu tutarı 100 katına kadar artırma yetkisi veriliyor. Hisse senetlerinin itibar değeri 1 Ocak 2005'ten sonra 1 yeni kuruş ve katlarına tekabül etmeyen anonim şirketlere 31/12/2009 tarihine kadar yeni düzenlemeye intibak etme imkanı tanınıyor. Bakanlar Kurulu'na da bu yetkiyi 5 yıl artırma yetkisi veriliyor. Yine tasarıda, mukavelede aksine hüküm olmadıkça limited ortaklık paylarının her bölümünün 25 YTL'dan aşağı olmamak kaydıyla bölünüp devredilmesi imkanı getiriliyor. Böylece mevcut uygulamada 500 Lira olan bu had bugünkü değerle 25 milyon liraya yükseltilmiş oluyor.

Sonuç olarak YTL'ye geçiş enflasyonu çok azda olsa ilk aylarda bir miktar etkileyecektir. Ancak bu etki kalıcı olmayacaktır. Bu durum Dünya uygulamalarıyla da görülmüştür. Paradan sıfır atılmasının olumlu etkisi, insanların ulusal paraya olan güvenini artıracak, uluslararası piyasada itibarının olmasını sağlayacaktır. 2005 senesinde YTL'sı ve eski Türk Lirası birlikte tedavül edeceklerdir. 2006 senesinden itibaren YTL'sı tek başına tedavüle devam edecektir. Bir müddet sonra da Bakanlar Kurulu paradan "yeni" kelimesini atacak ve paramız ondan sonra yeni değeri üzerinden "TL olarak tedavül edecektir. Benim sunumum bu kadar. Zamanınızı aldığım için teşekkür ediyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

Sorular ve Cevaplar:

SORU : 1 Ocak'ta YTL'nin alışveriş merkezlerine dağıtımı açısından problemler olur mu? Merkez Bankası YTL'yi 31 Ocak'ta verecek bankalara, kurumlara. Bu durum alışverişlerde, vatandaşlarda sıkıntı yaratmayacak mı?

CEVAP : Yok, eski paralar tedavülden kalkmadığı için sıkıntı olmaz. 1 Ocak'ta YTL bazı bankalara, bazı illere gönderilemediyse oradakiler YTL'yi alamamış olurlar. Eski paralarını kullanırlar yine. Bir şey değişmez ki 2 ay sonra alırlar. Yani aceleye gerek yok. İki para bir arada geçerli olduğu için nakit sıkıntısı olması söz konusu değil. Eski para var piyasada, yani şu anda kullandığımız para var.

SORU: Paramızdan sıfır atılınca paramızın değeri etkilenecek mi?

CEVAP : Bana gelen sorulardan biriydi. Paramızdan 6 sıfır atılınca bazı insanlar zannediyor ki paramızın değeri düşecek. TL'lerimizi acaba dövize falan mı çevirsek diye düşünen insanlar bile var. Yani halktan gelen şeyleri söylüyorum. Diyorlar ki paramızın değeri düşecek mi yada bir şey olacak mı altı sıfır atılınca. O yüzden paralarımızı biran önce dövize falan çevirelim diyenler de var. Ya da ev alalım, araba alalım, elimizde para kalmasın diyenler var. Paradan sıfır atılınca değeri değişmeyecek, alım gücü de aynı kalacak. Ama bu düşüncede insanlar da var.

SORU: Eski paralar ne olacak?

CEVAP: 2005 senesinde yürürlükten kalkmayacak o kesin. YTL ve eski TL ikisi birlikte tedavül edecek. 2005'in sonunda eski TL kalkacak ama cepte v.s kalırsa Merkez Bankası ve Merkez Bankası olmayan yerlerde Ziraat Bankası'na 10 yıl süreyle götürüp YTL alabilirsiniz. Onda da bir sorun yok.

SORU: Paramızın ismi tekrar ne zaman TL olarak değiştirilecek? Bunun için çok bekler miyiz?

CEVAP: Bakanlar Kurulu 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren istediği an karar verebilir ismini değiştirmeye. Benim tahminim çok gecikmeyecektir. Yani 2006 yılı içerisinde ismi tekrar TL'ye değiştirecektir. O birazda Őeye bağlı. Piyasada tedavülde bulunan YTL'nin toplanma süresine bağlı. Onun minimuma düşmesi lazım, evde saklanır hale gelmesi lazım. Emisyon miktarını Merkez Bankası biliyor. Toplandığında piyasada ne kadar kaldığını da biliyor. Piyasada çok küçük bir rakama düştüğünde hemen ismini değiştirirler.

SORU: ek ve senet uygulamaları konusunda biraz daha bilgi verebilir misiniz?

CEVAP: Şimdi bu yıl keşide edilen bir ek 2005'te tahsil edildiğinde YTL üzerinden hesaplanıp tahsil edilecek. Hiçbir sorun olmayacak. Tabi YTL olarak ödenecek. Örneğin 100 milyon Liralık çekiniz varsa banka 100 YTL'sı ödeyecek veya hesabınıza 100 YTL'sı olarak geçilecek.

Senetlerde bir sorun yok. Yani Kanunda hüküm var. 2005'ten önce düzenlenmiş belgeler geçerli olacak diye. Değişiklik yapmaya gerek yok. Mesela kira kontratı aynen devam edecek. Ama ne olacak orada? Lira yazıyordu, siz kiranızı alırken YTL cinsinden alacaksınız. Vadeli ek hukuken geçerli olmadığı için o yüzden pek vadeli ek vermemeye dikkat etmek lazım bence. Vadeli ek diye bir Şey yok hukuken. Uygulamada var ama hukuken yok. 2005 vadeli ek vermemek lazım.

Sorusu olan var mıydı? Peki teşekkür ediyoruz hepinize.

"YENİ TÜRK LİRASINA GEÇİŞ"

M. Ridvan SELÇUK
YMM – VAİEK Yönetim Kurulu Üyesi

I. GENEL DEĞERLENDİRME VE GEREKÇELER

✓ BANKNOT KUPÜRÜNDE DÜNYA BİRİNCİSİYİZ !

Ülkemizde uzun süredir devam eden yüksek enflasyon, ekonomik değerlerin milyarlarla, trilyonlarla ve hatta katrilyonlarla ifade edilmesine neden olmuştur. Bu süreçte, ekonominin nakit ihtiyacı 1981 yılından bu yana ortalama her iki yılda bir tedavüle çıkartılan üst değerde yeni banknotlarla karşılanmıştır. Bunu sonucu gelinen noktada, Dünyadaki en büyük kupürlü banknot (20.000.000) sadece Ülkemizde kullanılmaktadır.

✓ BOL SIFIRLI PARA KULLANIMI EKONOMİK VE SOSYAL MALİYETLERE NEDEN OLUYOR;

Paranın bol sıfırlı olması;

- ✓ Halkın ulusal paraya olan güvenini yitirmesine, uluslararası platformda ise ulusal paranın itibar kaybetmesine,
- ✓ Fiyatlara karşı duyarsızlık yaratarak veya fiyat yuvarlamalarına sebebiyet vererek enflasyona,
- ✓ Kaydı gerektiren her türlü işlemde zaman maliyetlerine, işletmelerde muhtelif maliyetlere,
- ✓ Uluslararası para transferlerinde teknik bazı sorunlara,

neden olmaktadır.

Bol sıfırlı rakamlar;

- ✓ **Parasal değerlerin yazılmasında ve ifade edilmesinde,**
- ✓ **Vezne işlemlerinde,**
- ✓ **Muhasebe ve istatistik kayıtlarında,**
- ✓ **Bilgi işlem programlarında,**
- ✓ **Ödeme sistemlerinde,**
- ✓ **Fiyat etiketlemelerinde,**
- ✓ **Benzin pompalarından taksimetrelere kadar,**

günlük hayatta birçok alanda çeşitli sorunlar yaramaktadır.

II. TL'DEN SIFIR ATILMASININ FAYDALARI

- ✓ **Yukarıda sözü edilen paradaki fazla sayıdaki sıfırların yarattığı sorunlar aşılabilecektir.**
- ✓ **Toplumun ulusal paraya olan güveni yenilenecek, enflasyonun düşürülmesiyle ilgili politikalara olumlu katkısı olacaktır.**
- ✓ **Fiyatlama davranışlarında geçmişe yönelik endekslemenin, bekleyişlerde ise tek haneli enflasyona geçişte olabilecek direncin kırılmasına yardım edecektir.**

- ✓ **Enflasyonun tek haneye düşürülmesi durumunda, çok uzun süre kupür kompozisyonunda değişiklik yapılması gerekmektedir.**
- ✓ **YTL'ye geçişte üst değerli iki kupürün çıkarılmasıyla, T.C. Merkez Bankasının ve bankaların işlem hacimleri rahatlayacak, banknot üretim maliyeti azalacaktır.**
- ✓ **YTL'ye geçişte 500,000 ve kısmen 1,000,000 TL'lik banknotlar madeni paraya dönüştürüleceğinden, dolaşımdaki banknot kalitesi iyileştirilecek, banknot işleme sistemlerinin randımanı artacaktır.**

- ✓ **Kayıt ve işlemlerde sadelik, parasal tutarların ifadesinde pratik yararlar sağlayacaktır.**
- ✓ **Enflasyonun tek haneli düzeye düşürülmesiyle beraber sıfırların atılması sonucunda, uluslararası platformda paramızın itibarını artacaktır.**

III. YTL İLE İLGİLİ 5083 SAYILI KANUNDA YER ALAN HUSUSLAR

- ✓ **YTL ile ilgili 5083 sayılı Kanun 31.01.2004 tarih ve 25363 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.**

- ✓ Türkiye Cumhuriyeti Devletinin para birimi, 01 Ocak 2005 tarihinden itibaren Yeni Türk Lirası olacaktır. Yeni Türk Lirasının alt birimi, Yeni Kuruş olacak ve bir Yeni Türk Lirası (YTL) yüz Yeni Kuruş (YKr) eşit olacaktır (1 YTL = 100 YKr).
- ✓ Bakanlar Kurulu "Yeni Türk Lirası"ndaki ve "Yeni Kuruş"taki "Yeni" ibarelerini kaldırmaya; defter ve kayıtların tutulmasında hesap birimi olarak tekrar Türk Lirasının kullanılmasını sağlamak amacıyla, uygulamaya ilişkin esasları belirlemeye yetkili olacaktır.
- ✓ TL değerler YTL'ye dönüştürülürken; 1.000.000 TL= 1 YTL değişim oranı esas alınacaktır (1.000.000 TL = 1 YTL).
- ✓ YTL cinsinden yapılan işlemlerin ödeme aşamasında, yarım Yeni Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruş tamamlanacak; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmayacaktır.
- ✓ Kanunlarda ve diğer mevzuatta, idari işlemlerde, yargı kararlarında,

her türlü hukuki muamelelerde, kıymetli evrak ve hukuki sonuç doğuran diğer belgeler ile ödeme ve değişim araçlarında Türk Lirasına yapılan atıflar, belirtilen değişim oranında Yeni Türk Lirasına yapılmış sayılacaktır.

✓ Halen tedavülde bulunan TL banknotlar ile madeni paralar 01.01.2005-31.12.2005 tarihleri arasında YTL banknotlarla ve yeni çıkarılacak madeni paralarla birlikte tedavül edecektir. Söz konusu banknotların birlikte tedavülü ve değiştirilmesine ilişkin esaslar T.C. Merkez Bankasınca, madeni paraların birlikte tedavülü ve değiştirilmesine ilişkin esaslar ise Hazine Müsteşarlığınca belirlenecektir.

✓ Türk Lirası üzerinden yapılan her türlü hukuki muamele ile hukuki sonuç doğuran belgelerin belirtilen değişim oranı dikkate alınarak 31.12.2005 tarihine kadar, bu tarih dahil Yeni Türk Lirasına göre değiştirilmesi halinde, muamele ve düzenlenecek belgeler her türlü vergi, resim, harç ve diğer yükümlülüklerden muaf olacaktır.

- ✓ **01.01.2005-31.12.2005 tarihleri arasında, bütün mal ve hizmet bedellerinin, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 12 nci maddesi çerçevesinde düzenlenecek etiket ve tarife listelerinde TL ve YTL üzerinden ayrı ayrı gösterilmesi zorunludur.**
- ✓ **Sahtecilikle mücadele çerçevesinde; halen tedavülde bulunan, tedavülden çekilmiş veya tedavüle çıkarılacak olan banknotların resim ve görüntülerinin çoğaltılması ve yayınlanmasına ilişkin boyut, renk, malzeme, çözünürlük, üzerinde bulunacak ibareler ve benzeri hususlarla ilgili şartlar T.C. Merkez Bankasınca belirlenecek ve Resmi Gazetede ilan olunacaktır.(İlan olunacak şartlara uymayan kişiler hakkında fiil daha ağır bir suça vücut vermediği takdirde bir milyar beş yüz milyon TL'den beş milyar TL/ye kadar ağır para cezasına hükmolunacaktır.)**
- ✓ **Kanunun uygulanmasında karşılaşılan tereddütleri gidermeye ve gerekli düzenlemeleri yapmaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan; görev alanlarına giren konularda düzenlemeler yapmaya Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Sermaye Piyasası Kurulu ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu yetkili kılınmıştır.**

IV. TL'DEN SIFIR ATILMASI OPERASYONUNUN AŐAMALARI

- ✓ **Birinci aşamada, TL ve Yeni Türk Lirası (YTL) banknotlar I yıl süre ile birlikte tedavül edecek ve I yılın sonunda TL banknotlar dolaşımdan kaldırılacaktır. Söz konusu banknotlar, 01 Ocak 2006 tarihinden itibaren 10 yıl sonra zamanıŐına uŐrayacaktır.**
- ✓ **İkinci aşamada, diŐer birÇok ülke uygulamasında olduğu gibi, YTL'ye geŐildikten birkaç yıl sonra yapılacak deĐiŐiklikle "Türk Lirası" ibaresinin başına**

konulan "Yeni" ibaresi kaldırılarak tekrar TL'ye d6n6lecektir.

V. YTL BANKNOT VE MADENİ PARALARIN KUPÜR KOMPOZİSYONU

- ✓ YTL Banknotlar : 1, 5,10, 20, 50 ve 100 YTL
- ✓ Madeni paralar : 1, 5,10, 25, 50 Yeni Kuruş ve 1 Yeni Lira
- ✓ **YTL'ye geçişte banknotların daha kolay tanınması ve karışıklığa neden olunmaması için aynı satın alma gücüne sahip kupürler hem TL hem de YTL için benzer renk ve tasarımda üretilecektir.**

- ✓ **YTL banknotlarda görme engelliler ve görme bozukluğu olanların banknotları ayırt etmeleri için yapılan iyileştirmeler:**
- **Farklı konumlarda hazırlanan kabartma baskı tekniğinin güçlendirilmesi,**
 - **Birbirini takip eden kupürlerin kontrast renklerde basımına devam edilmesi,**
 - **Bazı kupürlerde boyut farklılığının yaratılması.**

✓ En büyük kupür olarak 100 YTL'nin belirlenme nedenleri:

- **100 YTL'nin nakit işlemlerinde yeterli kolaylığı sağlayacak ve 200 ila 500 YTL değerindeki kupürlerin perakende piyasasında nadiren kullanılacak olması,**
- **Çok yüksek değerdeki kupürlerin etkisiyle paramızdaki sahteciliğin uluslararası boyut kazanmasının önüne geçilmesi, para aklama faaliyetlerinde bulunanların işlerinin kolaylaştırılmaması,**

- **Düşük gelir düzeyine sahip ekonomik birimler üzerinde olumsuz psikolojik etki yaratılmaması,**

- Euro bölgesi standartlarındaki ekonomik istikrar ortamında 100 YTL'nin alım gücünün ancak 2059 yılında bugünkü 20,000,000 TL'nin alım gücüne düşecek olması,
- 2006 yılından sonra enflasyonun % 5 oranında seyretmesi durumunda ise uzun dönemde 200 YTL'ye ihtiyaç duyulmayacak olması.

VI. PARASINDAN SIFIR ATAN BAZI ÜLKE UYGULAMALARI

✓ Bugüne kadar Dünya'da 49 ülke parasından sıfır atmıştır (Kaynak: MRI Bankers' Guide to Foreign Currency, 46 th Edition, January 2003).

ÜLKE ADI (KAÇ KEZ SIFIR ATTIĞI)	TARİH	ATILAN SIFIR SAYISI / DEĞİŞİM ORANI	YENİ PARA BİRİMİ VE DEĞERİ
AFGANİSTAN (1)	Ekim 2002	3 sıfır	1,000 Afgani= 1 Yeni Afgani

ALMANYA (2)	Kasım 1923	12 sıfır	1,000,000,000,000 Mark = 1 Rentenmark
	20 Haziran 1948	1 sıfır	10 Reichsmark = 1 Deutsche mark
ANGOLA (2)	Temmuz 1995	3 sıfır	1000 Novas Kwanzas = 1 Kwanza Reajustado
	1 Aralık 1999	6 sıfır	1,000,000 Kwanzas Reajustados = 1 Kwanza
ARJANTİN (4)	Ocak 1970	2 sıfır	100 Pesos Moneda Nacional = 1 Peso Ley
	Haziran 1983	4 sıfır	10,000 Pesos Ley = 1 Peso Argentino (\$a)
	Haziran 1985	3 sıfır	1,000 Pesos Argentinos = 1 Austral
	Ocak 1992	4 sıfır	10,000 Australes = 1 Peso Convertible
	Ağustos 1965	1 sıfır	10 (eski) Leke = 1 Yeni Lek
AZERBAYCAN (1)	1992 Sonu	1 sıfır	1 0 Soviet Rubles = 1 Manat
BAHREYN (1)	Ekim 1965	1 sıfır	10 Gulf Rupees = 1 Dinar
BEYAZ RUSYA (2)	25 Mayıs 1992	1 sıfır	10 Soviet Rubles = 1 Rubel
	1 Ocak 2000	3 sıfır	1,000 Rubles = 1 Yeni Ruble

ÜLKE ADI (KAÇ KEZ SIFIR ATTIGI)	TARİH	ATILAN SIFIR SAYISI / DEĞİŞİM ORANI	YENİ PARA BİRİMİ VE DEĞERİ
BOLİVYA (2)	Ocak 1963	3 sıfır	1,000 Bolivianos = 1 Peso Boliviano
	Ocak 1 987	6 sıfır	1,000,000 Pesos Bolivianos= 1 Boliviano
BREZİLYA (6)	Şubat 1967	3 sıfır	1,000 Cruzeiros = 1 Yeni Cruzeiro
	Mayıs 1970	3 sıfır	1,000 Yeni Cruzeiros = 1 Cruzeiro
	Şubat 1986	3 sıfır	1,000 Cruzeiros- 1 Cruzado
	Ocak 1 989	3 sıfır	1,000 Cruzados = 1 Yeni Cruzado
	Mart 1990	-	1 Yeni Cruzado = 1 Cruzeiro
	Ağustos 1993	3 sıfır	1,000 Cruzeiros = 1 Cruzeiro Real
	1 Temmuz 1994	3 sıfır/2. 75	2,750 Cruzeiros Reais = 1 Real
BULGARİSTAN (2)	Ocak 1 962	1 sıfır	10 (eski) Leva = 1 Yeni Lev
	1 Temmuz 1999	3 sıfır	1,000 (eski) Leva = 1 Yeni Lev
ÇİN (1)	Mart 1955	4 sıfır	10,000 (eski) Yuan = 1 Yeni Yuan
DEMOKRATİK KongoKONGO CUMHURİYETİ (ZAİRE) (3)	1967	3 sıfır	1,000 Congolese Francs = 1 Zaire
KONGO CUMHUR.	1993	6 sıfır/3	3,000,000 Zaires = 1 Yeni Zaire
(ZAİRE) (3)	1998	5 sıfır	100,000 Yeni Zaires = 1 Franc Congolaise

ÜLKE ADI (KAÇ KEZ SIFIR ATTIĞI)	TARİH	ATILAN SIFIR SAYISI / DEĞİŞİM ORANI	YENİ PARA BİRİMİ VE DEĞERİ
GİNE (CONAKRY) (1) (CONAKRY) (1)	Mart 1960		1 CFA Franc = 1 Franc
	1971	1 sıfır	10 Francs - 1 Syli
	1985		1 Syli = 1 Franc Guineen
GÜRCİSTAN (1)	25 Eylül 1995	6 sıfır	1,000,000 Kuponi = 1 Lari
HIRVATİSTAN (1)	30 Mayıs 1994	3 sıfır	1,000 Croation Dinara = 1 Kuna
İSRAİL (4)	24 Aralık 1948	3 sıfır	1,000 Prutot = 1 Pound
	1 Ocak 1960	2 sıfır	100Agorot= 1 Pound
İZLANDA (1)	24 Şubat 1980	1 sıfır	10 Pounds = 1 Sheqel
	4 Eylül 1985	3 sıfır	1,000 (eski) Sheqalim = 1 Yeni Sheqel
KIRGIZİSTAN (1)	Ocak 1981	2 sıfır	100 (eski) Kron tır = 1 Krona
	10 Mayıs 1993	2 sıfır/ 2	200 Ruble = 1 Som

K. KORE (1)	Şubat 1959	2 sıfır	100 (eski) Won = 1 Yeni Won
G. KORE (1)	1962	1 sıfır	10 Hwan = 1 Won
LAOS(2)	Haziran 1976	1 sıfır/ 2	20 Eski Kip = 1 Lao Liberation kip
	Aralık 1979	2 sıfır	100 Liberation Kip = 1 Yeni KİD
LETONYA (1)	1 Mart 1993	2 sıfır/2	200 Rublu = 1 Lats
LİTVANYA (1)	Haziran 1993	2 sıfır	100 Talonu = 1 Litas
MACARİSTAN (1)	Ağustos 1946	5 sıfır/4	400,000 Ouadrillion Pengoe = 1 Forint

ÜLKE ADI (KAÇ KEZ SIFIR ATTIĞI)	TARİH	ATILAN SIFIR SAYISI / DEĞİŞİM ORANI	YENİ PARA BİRİMİ VE DEĞERİ
MAKEDONYA (1)	Mayıs 1993	2 sıfır	100 Eski Denari = 1 Yeni Denar
MEKSİKA (1)	Ocak 1993	3 sıfır	1,000 Pesos = 1 Yeni Peso
	Ocak 1996		1 Yeni Peso = 1 Peso
MOLDOVYA (1)	1993	3 sıfır	1,000 (ruble) Couoons = 1 Lei (coudod)

NİKARAGUA (1)	15 Şubat 1988	3 sıfır	1/000 Cordobas = 1 Yeni Cordoba
ÖZBEKİSTAN (1)	1 Temmuz 1994	3 sıfır	1 ,000 Sum-coupons = 1 Sum-note
PARAGUAY (1)	Ekim 1943	2 sıfır	100 Pesos Fuertes = 1 Guarani
PERU (2)	1985	3 sıfır	1,000 Soles = 1 Inti
	1 Temmuz 1991	6 sıfır	1,000,000 Intis = 1 Yeni Sol
POLONYA (1)	Ocak 1995	4 sıfır	10,000 (eski) Zlotych=1 Yeni Zloty
ROMANYA (1)	Ağustos 1947	4 sıfır/2	20,000 (eski) Lei = 1 Yeni Leu
RUSYA (3)	Aralık 1947	1 sıfır	10 (eski) Rubles = 1 Yeni Ruble
	Ocak 1961	1 sıfır	10 Rubles- 1 Yeni Ruble
	1 Ocak 1998	3 sıfır	1,000 Rubles = 1 Yeni Ruble
SİRBİSTAN-KARADAĞ	1 Ocak 1966	2 sıfır	100 Dinars = 1 Yeni Dinar
(YUGOSLAVYA) (6)	3 Ocak 1990	4 sıfır	10,000 Dinars = 1 Yeni Dinar
	1992	1 sıfır	10 Dînars = 1 Yeni Dinar
	Ekim 1993	6 sıfır	1,000,000 Dinars = 1 (Ekim) Dinar
	Ekim 1993	9 sıfır	1,000,000,000 (Ekim) Dinars = 1 (1994) Dinar
	Ocak 1994	6 sıfır/12	12,000,000 (1994) Dinars = 1 Süper Dinar

ÜLKE ADI (KAÇ KEZ SIFIR ATTIGI)	TARİH	ATILAN SIFIR SAYISI / DEĞİŞİM ORANI	YENİ PARA BİRİMİ VE DEĞERİ
SUDAN (1)	1992	1 sıfır	10 Pounds = 1 Dinar
ŞİLİ (2)	Ocak 1960	3 sıfır	1,000 Pesos = 1 Escudo
	Eylül 1975	3 sıfır	1,000 Escudos = 1 Peso
TAYVAN (1)	15 Haziran 1949	4 sıfır/4	40,000 Taiivvan Dollar = 1 Yeni Taiivvan Dollar
TUNUS (1)	Aralık 1958	3 sıfır	1,000 Francs = 1 Dinar
UGANDA (1)	1987	2 sıfır	100 Shillings = 1 Yeni Shilling
UKRAYNA (1)	2 Eylül 1996	5 sıfır	100,000 Karbovanets = 1 Hryvnia
URUGUAY (2)	1975	3 sıfır	1,000 Pesos Oro = 1 Yeni Peso
	1993	3 sıfır	1,000 Yeni Pesos = 1 Peso Uruguayo
VIETNAM (3)	1959	3 sıfır	1,000 Dong (north) = 1 Yeni Dong (north)
	1975	2 sıfır/5	500 Piastres (South) = 1 Yeni South Vietnam Dong

	Eylül 1985	1 sıfır	10 Dong = 1 Yeni Dong
YUNANİSTAN (1)	Mayıs 1954	3 sıfır	1,000 Eski Drachmai = 1 Yeni Drachma

VII. DİĞER ÜLKE UYGULAMALARINDAN ORTAYA ÇIKAN SONUÇLAR

- ✓ **Paradan sıfır atılması genellikle bir istikrar programıyla birlikte gündeme gelmiş ve farklı enflasyon oranlarında sıfır atılmıştır.**
- ✓ **İstikrar programı başarıyla sonuçlanan ülkelerden İsrail'de, programa başlandıktan kısa bir süre sonra para reformu gerçekleştirilmiştir.**

- ✓ **Polonya, Bolivya ve Bulgaristan'da ise istikrar programının enflasyon üzerindeki olumlu etkileri ortaya çıktıktan sonra para reformu gerçekleştirilmiştir. Bugün daha ziyade önerilen yöntem budur.**
- ✓ **Programların başarısızlığa uğradığı durumlarda (Arjantin ve Brezilya örneği) bir süre sonra paradan yeniden sıfır atma gerekliliği ortaya çıkmıştır.**
- ✓ **Paradan sıfır atma uygulamasının ilk aylarında, fiyatlarda yuvarlama nedeniyle az da olsa bir artış olabilmektedir.**

VIII. TL'DEN SIFIR ATILMASI OPERASYONUNUN OLASI EKONOMİK ETKİLERİ

✓ Küsuratın tama yuvarlanma olasılığı nedeniyle parasal yanılmanın da etkisiyle ortaya çıkabilecek fiyat artışının değerlendirilmesi:

- Euro'ya geçiş sürecinde 12 farklı dönüşüm kurunun kullanılması ve günlük hayatta daha sık tüketilen mal ve hizmet fiyatlarında artış olması, yuvarlama etkisini ön plana çıkarmıştır.
- Bununla birlikte, Euro bölgesinde 2002 yılı enflasyon oranı (% 2.2) , 2001 yılının enflasyon oranının (% 2.5) altında gerçekleşmiştir.
- Avrupa İstatistik Kurumu Eurostat tarafından yapılan açıklamalara göre; Euro'ya geçiş fiyat artışlarına etkisi 2002 yılının ilk 6 ayında, ülkeden ülkeye % 0 ile % 0.16 arasında değişmekte olup, % 0.2'yi geçmemiştir.

- **Diğer taraftan, enflasyon, fiyat artışlarındaki devamlılığı ifade eden bir olgudur. Fiyat yuvarlamaları, yüksek enflasyon ortamında tedavülden kaldırılan kupürlerin ve madeni para kullanma alışkanlığının yitirilmesinin etkisiyle süreklilik arz ederken, TL'den sıfır atma operasyonu ile ortaya çıkabilecek fiyat artışlarının süreklilik arz etmesi beklenmemektedir.**
- **Dolayısıyla perakendecilerin YTL'ye geçiş maliyetini tüketicilere yansıtma veya kurumsal yanımlardan yararlanmak amacıyla yukarı doğru fiyat yuvarlamalarına gitmeleri süreklilik arz etmeyecektir.**
- **Sonuç olarak, ülkemizde sadece parada sıfır atmaya dayalı bu operasyonda yuvarlama etkisinin, zaten varolan yuvarlama etkisi yüzünden daha az hissedilebileceği, düşünülmektedir.**

- ✓ **Paradan sıfır atılmasının** döviz kurları veya faizlerin genel düzeyi üzerinde, olumlu veya olumsuz bir etkisinin olması beklenmemektedir.

IX-YTL UYGULAMASI İLE İLGİLİ MUHTELİF BİLGİLER

- ✓ **YTL uygulaması ile ilgili web adresi:**
www.ytl.gen.tr

- ✓ **Şirketler ve esnaflar tarafından yapılacak işler:**

Yapılacak İşler Gerçekleşme Tarihi

Yazar kasaların uyumu (Teknik müdahale gerekmiyorsa)

31.12.2004

((Teknik müdahale gerekmiyorsa) 31.03.2005

Stok takibi, muhasebe, kasa işlemleri, fatura ve makbuz üretimi,

**otomatik tartı ve fiyatlama programlarında gerekli fiyatlama
programlarında gerekli değişikliklerin yapılması (Tahmini) 31.10.2004**

**Kasiyerlerin YTL banknotların gerçeklik kontrolü
konusunda eğitimlerinin sağlanması 31.12.2004**

Fiyat etiketlerinin TL ve YTL olarak düzenlenmesi 31.12.2004

**Kıymetli evrakların (senet, çek vb.) ne şekilde
düzenleneceği konusunda bilgi edinilmesi, vb. 31.12.2004**

✓ Çek ve Senet İşlemleri:

- 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren, verilecek çek karneleri üzerinde para birimi olarak YTL yazacaktır.**

- Bankalardaki hesaplar 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren YTL'ye çevrileceğinden, önceden TL olarak düzenlenmiş çek 1 Ocak 2005 tarihinden sonra ibraz edildiğinde YTL'ye çevrilerek ödenecektir. Çekler 1 Ocak 2005 tarihinden sonra Bankalararası Takas Odalarında da YTL'ye çevrilmiş olarak işlem görecektir.
- 1 Ocak 2005 tarihinden önce YTL olarak düzenlenen bir çekin, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren ibraz edilmesi durumunda, çekin ibraz süresi 1.1.2005 tarihinden sonrası ise, YTL olarak ödenebilecektir.
- 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren, senetler YTL olarak işlem görmeye başlayacaktır.
- Çek üzerinde yer alan para biriminin, keşidecinin imzası ile değiştirilmesi çeki geçersiz hale getirmemektedir. Bu nedenle, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren, keşideci tarafından, eski çek koçanı üzerinde rakam ve yazıyla belirtilen tutar alanlarının, YTL'ye göre üzerinin çizilip paraflanmasına ve çekin YTL olarak keşide edilmesinde hukuken bir sakınca yoktur.

1 Ocak 2005 tarihinden önce veya sonra keşide edilen çeklerin

nasıl işlem göreceğine dair örnek tablo

Yeni TL'ye Geçişte Çek İşlemleri

Keşide Tarihi	Cinsi	İbraz Tarihi	Açıklaması
1.1.2005'den önce	TL	1.1.2005'den önce	Mevcut uygulama çerçevesinde TL olarak ödenecektir.
	YTL	1.1.2005'den önce	YTL yürürlükte olmadığından bankalarca ödeme yapılamayacaktır.
	TL	1.1.2005'den sonra (bu tarih dahil)	Kanunun 3.maddesi uyarınca değişim oranında YTL üzerinden işlem görecektir.
	YTL	1.1.2005'den sonra (bu tarih dahil)	Çekin ibraz süresi 1.1.2005 tarihinden sonrası ise YTL olarak ödenebilecektir.
1.1.2005'den sonra (bu tarih dahil)	TL	1.1.2005'den önce	Çeklerin ibraz edildiğinde ödenmesi kuralı ve söz konusu dönemde tedavül gücüne sahip tek para biriminin TL olması nedeniyle TL olarak ödenecektir.

YTL	1.1.2005'den sonra (bu tarih dahil)	Kanun uyarınca YTL üzerinden işlem görecektir.
TL	1.1.2005'den sonra (bu tarih dahil)	Kanunun 3.maddesi uyarınca değişim oranında YTL üzerinden işlem görecektir.
YTL	1.1.2005'den önce	YTL yürürlükte olmadığından bankalarca ödeme yapılamayacaktır.

✓ Sözleşme ve Taahhütnameler:

5083 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanunun 3. maddesi gereğince sözleşmelerde ve taahhütnamelerde Türk Lirası'na ya da liraya yapılan atıflar aynı Kanunun 2. maddesinde belirtilen değişim oranında (1.000.000 TL= 1YTL) Yeni Türk Lirası'na yapılmış kabul edilecektir. Bu nedenle Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar " TL " para birimi üzerinden

akdedilmiş tüm sözleşmelerle "TL" para birimi üzerinden verilmiş taahhütnamelerin yenilenmesine gerek bulunmamaktadır.

✓ Türk Ticaret Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı:

- YTL uygulaması çerçevesinde Türk Ticaret Kanununda yapılması gereken değişikliklerle ilgili olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan ve kısa bir süre önce TBMM'ye sunulan kanun tasarısı şu hususları içermektedir:

- Mevcut uygulamada 500 TL olan hisse senetlerinin asgari itibari değeri 01.01.2005 tarihinden itibaren 1 YKr olarak değiştirilmekte ve Bakanlar Kuruluna bu miktarı y¼z katına kadar arttırma yetkisi verilmektedir.
- Tasarıda, hisse senetlerinin itibari kıymeti 01.01.2005 sonrasında bir yeni kuruş ve katlarına tekab¼l etmeyen anonim şirketlere, 31.12.2009 tarihine kadar bu yeni d¼zenlemeye intibak s¼resi tanınmakta, Bakanlar Kuruluna bu s¼reyi 5 yıl daha arttırma yetkisi verilmektedir. Tasarı ile 5083 sayılı Kanun gereğince m¼nhasıran intibak amaçlı olarak yapılacak ana s¼zleřme değişikliklerinin tescili, her t¼rl¼ vergi, resim ve harçtan muaf tutulmuştur.
- Tasarı ile mukavelede aksine h¼k¼m olmadıkça, limited ortaklık paylarının "her b¼l¼m¼ 25 YTL'den aşağı olmamak şartıyla" b¼l¼n¼p devredilebilmesi ¼ng¼r¼lerek, mevcut uygulamada beş y¼z lira olan bu had yirmibeşmilyon TL'ye y¼kseltilmektedir.

X. SONUÇ

- ✓ **01.01.2005 tarihinden itibaren, paramızdan 6 sıfır atılarak Yeni Türk Lirasına geçilmesiyle Toplumun ulusal paraya olan güveni tazelenmiş olacaktır.**
- ✓ **Enflasyonun tek haneli düzeye düşmesiyle beraber paradan sıfırların atılması sonucunda, uluslararası platformda paramızın itibarı artacaktır.**
- ✓ **2005 yılı boyunca Türk Lirası ve Yeni Türk Lirası banknotlar birlikte tedavül edeceğinden, Türk Lirası banknotların bir an önce Yeni Türk Lirasına çevrilmesi gibi bir durum söz konusu değildir. Ancak, tüm**

hesapların 01.01.2005 tarihinden itibaren Yeni Türk Lirası üzerinden tutulması gerekmektedir.

✓ **Halen tedavülde olan banknotlar 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren 10 yıllık zamaşımı süresi boyunca sadece Merkez Bankası (Merkez Bankası şubesi bulunmayan yerlerde T.C. Ziraat Bankası şubeleri) tarafından kabul edilecektir.**